

Все вищезазначене свідчить про те, що сьогодні важливо продовжувати реформу міжбюджетних відносин у напрямку децентралізації. Основний акцент необхідно робити на збільшення надходжень від найбільш вагомих податків, таких як податок на доходи фізичних осіб та земельний податок. Для цього потрібно провести повну інвентаризацію земельних ділянок на територіях місцевих громад, з метою виявлення невикористаних земель, а також тих, які пустують та не передані в оренду. Періодично необхідно здійснювати переоблік земельних ділянок та індексацію грошової оцінки земель [4]. Для підвищення надходжень від податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України слід ліквідувати тіньовий сектор економіки та ініціювати до роботи молоді й талановиті кадри, які здатні запропонувати громадам стратегію розвитку і спроможні реалізовувати проекти, що дадуть нові робочі місця й податки [5].

Література:

1. Асоціація Міст України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://auc.org.ua>
2. Сайт Міністерства регіонального розвитку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>
3. Лагутіна Л.О. Джерела формування місцевих бюджетів сільських територій в умовах децентралізації / Л.О. Лагутіна. – Збірник наук.праць. – Випуск 6. – 2015. – С.73-77.
4. Попова С. П. Удосконалення наповнення місцевих бюджетів / С. П. Попова // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – №17. – С.112-115.
5. Пальчук В. Місцеві бюджети в умовах фінансової децентралізації [Електронний ресурс] / В. Пальчук // Україна: події, факти, коментарі. – 2017. – № 6. – С. 41–51. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr6.pdf>. – Назва з екрану.

Цигилик Тарас

ст. гр. ФУПОМ-21

Тернопільський національний економічний університет

tarac707@gmail.com

Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О.В.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Фінанси домогосподарств є повноцінною сферою фінансової системи України. Перехід до ринкової економіки зумовило перетворення домогосподарств із пасивних суб'єктів економіки на активних учасників

фінансових відносин. Домогосподарства, виконуючи споживчу, постачальницьку, виробничу та інвестиційну функцію здійснюють вплив на соціально-економічний розвиток держави. Члени домогосподарств самостійно приймають рішення стосовно управління власними доходами і витратами, формування заощаджень та перетворення їх в інвестиції. Саме тому, дослідження фінансової поведінки домогосподарств набуває особливої актуальності.

Вивчення наукової літератури, присвяченої дослідженням фінансової поведінки домогосподарств свідчить про відсутність єдиного підходу до її трактування. На думку Коваль С. Л., дослідження фінансової поведінки домогосподарств необхідно розпочати із визначення основних понять «поведінка» та «фінанси» [1, с. 29].

Словник української мови трактує поведінку, як сукупність чийх-небудь дій і вчинків; спосіб життя [2].

З позиції філософії, поведінка проявляється у способі існування, усвідомленому волевиявленні, здатності до самоорганізації [3, с. 490]. Характеризуючи людську поведінку, автори філософського енциклопедичного словника вказують на її залежність від цілей, мотивів, свідомих та неусвідомлених прагнень [3, с. 490].

На думку Т. Заславської, поведінка відображає усвідомлений характер діяльності [4, с. 49]. Сучасні соціологи тлумачать поведінку як впорядковану та цілеспрямовану систему дій, стратегію життєдіяльності [4, с. 47].

Таким чином, можна розглядати поведінку домогосподарств як організовану діяльність спрямовану на досягнення мети.

З позиції соціології розглядає фінансову поведінку домогосподарств А. І. Фатіхов – це діяльність індивідів, соціальних груп та спільнот для досягнення суспільних та особистих цілей, спрямованих на задоволення власних потреб через використання фінансових ресурсів при взаємодії між собою та фінансовими інститутами [5, с. 5]. У цьому трактуванні враховано діалектичну взаємодію суб'єктів фінансової діяльності та населення як системи, та зосереджено увагу на тому, що фінансові відносини існують не тільки з інституціями, а й між спільнотами та індивідами.

Під фінансовою поведінкою домогосподарств Є. В. Галишнікова розуміє фінансову активність громадян, до якої відносить: фінансове планування, страхування, заощадження, інвестування, мінімізація ризиків, розрахунково-касові операції тощо [6, с. 134].

Є. Є. Бикова трактує фінансову поведінку як сукупність фінансових стратегій, які реалізуються домогосподарством [7, с. 92].

На думку Т. Петрушиної, фінансова поведінка населення проявляється на фінансовому ринку і пов'язана з перерозподілом та інвестуванням

грошових ресурсів [8, с. 450]. Близьке за змістом трактування фінансової поведінки населення запропоновано Т. Єфременко: діяльність індивідів на фінансовому ринку [9, с. 167]. Вищезгадані вчені розглядають фінансову поведінку домогосподарств у нерозривному зв'язку із функціонуванням фінансового ринку.

На особливу увагу заслуговує ґрунтовне визначення фінансової поведінки домогосподарств, запропоноване Т. Кізімою: діяльність, пов'язана з розподілом і перерозподілом грошових ресурсів, у результаті якої відбувається формування фондів грошових коштів та їх використання на визначені цілі [10, с. 112]. В основу даного тлумачення покладено матеріальний вияв фінансів домогосподарств.

Як бачимо, переважна більшість вчених під фінансовою поведінкою домогосподарств розуміють діяльність, пов'язану із формуванням та використанням фінансових ресурсів. Іншими словами, члени домогосподарства реалізуючи фінансову поведінку приймають рішення стосовно того, за рахунок яких джерел формувати доходи і на які цілі як витратити кошти. Залежно від мети, потреб та інтересів домогосподарств їх фінансова поведінка може включати такі складові: дохідну, фіскальну, споживчу, інвестиційну, заощаджувальну, кредитну поведінку.

Дохідна поведінка передбачає діяльність членів домогосподарств у сфері формування та оптимізації всіх можливих джерел доходів. Діяльність домогосподарств, пов'язана із запозиченням коштів та їх поверненням характеризує кредитну поведінку. Фіскальна поведінка зумовлена сплатою податкових платежів, споживча поведінка спрямована на здійснення споживчих витрат населення (придбання товарів, послуг тощо). Відкладення частини доходу для майбутнього споживання та інвестування коштів у фінансові активи з метою отримання прибутку здійснюється в межах заощаджувальної та інвестиційної поведінки домогосподарств [11, с. 112].

Підсумовуючи, зауважимо, що дослідження фінансової поведінки та її складових є надзвичайно важливим в сучасних умовах, оскільки дозволить запропонувати членам домогосподарств шляхи її оптимізації. З метою розроблення ґрунтовних рекомендацій у сфері фінансової поведінки населення, подальші наукові дослідження слід спрямувати на дослідження її складових, зокрема кредитної політики домогосподарств.

Література:

1. Коваль С.Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств / Коваль С.Л. // Економіка. Фінанси. Право. – 2017. – № 7/2. – С. 28–34.

2. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1970–1980. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh

3. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; редкол.: В. І. Шинкарук (голова). - К.: Абрис, 2002. - 742 с.
4. Заславская Т. Экономика сквозь призму социологии // Заславская Т. социетальная трансформация российского общества: деятельность-структурная концепция. – М., 2002. – С. 41–57.
5. Фатихов А. И. Финансовое поведение социальных групп населения крупного города в современном российском обществе: автореф. дис. канд. социол. наук: 22.00.04 / А. И. Фатихов. – Уфа, 2011. – 25 с.
6. Галишникова Е. В. Финансовое поведение населения: сберегать или тратить / Е. В. Галишникова // Финансовый журнал. – 2012. – № 2. – С. 133 – 140.
7. Быкова Е. Е. Характеристика инвестиционных стратегий поведения домашних хозяйств / Е. Е. Быкова // Финансы. – 2008. – № 4. – С. 91 – 95.
8. Петрушина Т. О. Социально-экономическое поведение населения Украины в условиях институциональных перемен / Т. О. Петрушина. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2008. – 544 с.
9. Єфременко Т. Фінансова поведінка населення України / Т. Єфременко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 2. – С. 165–175.
10. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: моногр. / Т. О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 431 с.
11. Кізіма Т.О. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, класифікація, чинники впливу / Т. О.Кізіма // Світ фінансів. – 2011. – Вип. 4. – С. 19–26.

Цокало Віктор
ст. гр. ФУПОМ-22
Тернопільський національний економічний університет
Tsokalo.Viktor@gmail.com
Науковий керівник – к. е. н., доцент Коваль С. Л

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах фінансові можливості нашої держави щодо забезпечення громадян повноцінною і безоплатною медичною допомогою обмежені. У зв'язку з цим, витрати на відновлення здоров'я покладаються, перш за все, на самих громадян. Тому науковці (З. Р. Костак, О. Г. Мордвінов, О. Б. Пономарьова, К. В. Проценко, М. Ю. Сердюк, А. О. Стовбун, О. Б. Черномаз [1–4] та ін.) актуалізують проблему розвитку медичного страхування в Україні.